

byla proto (i vzhledem k charakteru některých prací, např. úklonné jámy s krátkou štolou) vysoce pravděpodobná, její bezprostřední důkazy však prozatím zcela chyběly. Jejich bezpečné potvrzení v podobě místa primární úpravy a snad i zpracování zde vytěžené nerostné suroviny tak významně podporuje hypotetickou interpretaci vícovského Městiska, vzdáleného jen 2,8 km východně od samotného kutiště a pouze 2 km jihozápadně od místa výzkumu, jako opevněné osady specializované hornické komunity zaměřené právě na dobývání železných rud v přílehlém lesním masivu (Doležel 2008, 483–485, 496). Rozsahem spíše drobný záchranný archeologický výzkum tak přinesl nebývale zajímavé a velmi cenné poznatky přispívající nejen k poznání středověkého železářství na střední Moravě, ale i celého dějinného procesu intenzivní středověké kolonizace této části Dražanské vrchoviny.

Literatura

- Doležel, J. 2008:** Městisko: zaniklá městská lokace 13. století na Prostějovsku. *Archeologické rozhledy* LV(3), 459–508.
- Goliáš, V. 1999:** Rudní mineralizace lokality Stínava-Repešský žleb. *Přírodovědné studie Muzea Prostějovska* 2, 57–68.
- Goliáš, V., Prudká, A. 1999:** Nástin historie těžby železných rud na ložisku v Repešském žlebu u Stínavy (Dražanská vrchovina). *Přírodovědné studie Muzea Prostějovska* 2, 69–79.
- Janoušek, V. 1933:** Urbář panství plumlovského z r. 1590. (Dokončení). *Ročenka Národopisného a průmyslového musea města Prostějova a Hané* 10, 55–74.
- Prudká, A. 1999:** Archeologicko-historické poznámky ke stínavskému dolování. *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 1999(1–2), 25–33.

Zusammenfassung

Stínava (Bez. Prostějov), „Pastvíska“, Parz. Nr. 1129/1. Spätmittelalter. Nachweis von Eisenerzverarbeitung. Rettungsgrabung.
Pavel Fojtík

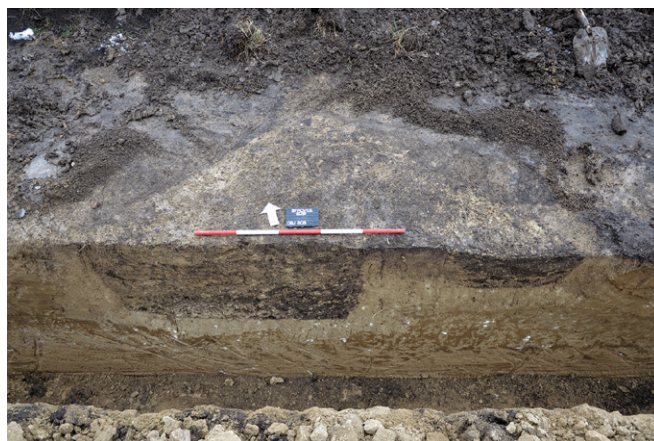
Syrovice (okr. Brno-venkov) „Klínek“.

1945. Bojiště, vojenské okopy. Záchranný výzkum.

Během archeologického dohledu při stavbě inženýrských sítí pro rodinné domy v Syrovicích byly v poloze „Klínek“ kromě pravěkých zahluobených objektů odkryty také tři okopy z 2. světové války, které nám dokládají pozice ruské armády v souvislosti s válečnými událostmi v okolí Rajhradu, Syrovic a Ořechova.

S ohledem na mocnost odebraného podloží lze předpokládat, že nejmělkčí objekt dosahoval hloubky alespoň 50 cm (obr. 78, 79). Nález tří nábojnic ráže 12,7 × 108 mm v blízkosti objektu naznačuje, že se mohlo jednat o okop pro dva klečící střelce z kulometu DŠK, střílející směrem k Rajhradu. Tento objekt měli podle tehdejších manuálů dva vojáci vykopat za 30–40 minut. Vzhledem k tomu, že objekt byl mělký, mohl souviset s první fází bojů v prostoru, a po ustálení fronty se do něj vojáci již nevrátili.

Zbylé dva objekty jsou výrazně hlubší, což nasvědčuje tomu, že sloužily v pozdější fázi, kdy se fronta již ustálila. Přesný odraz v polních příručkách nemáme, což by mohlo svědčit o jisté improvizaci vojáků. Objekty podobné syrovickým, včetně střeleckých stupňů, jsou známy z německých manuálů, dle nichž měli dva muži objekt o délce 280 cm a hloubce 180 cm vykopat za 5 hodin. Ze získaných nálezů je možné jmenovat cvočky do vojenských bot či zavírací nůž.

Obr. 78. Syrovice. Okop z druhé světové války zachycený ve výkopu pro kanalizaci. Foto I. Čížmář.

Abb. 78. Syrovice. Schützengraben aus dem 2. Weltkrieg in der Wand des Kanalisationsgrabens. Foto I. Čížmář.

Obr. 79. Syrovice. Okop z druhé světové války po vybrání. Foto I. Čížmář.

Abb. 79. Syrovice. Der freigelegte Schützengraben aus dem 2. Weltkrieg. Foto I. Čížmář.

Literatura

Neuveдено.

Zusammenfassung

Syrovice (Bez. Brno-venkov), „Klínek“. Modern Ages, Zweiter Weltkrieg. Kampfplatz, Schützengraben. Rettungsgrabung.

Ivan Čížmář

Šatov (okr. Znojmo)

Trať „Šibeničky“.

Šibenice. Novověk. Zjišťovací výzkum.

Lokalizace: WGS-84 – 48.7707411N, 16.0247786E.

Relikt bývalé šibenice leží na mírné vyvýšenině v křovinatém, zemědělsky nevyužívaném pásu, v těsné blízkosti státní hranice. Na základě žádosti Městysy Šatova, který počítá s pietní úpravou místa, se přistoupilo k plošnému odkryvu, který navázal na předchozí průzkum (Virdzeková 2016).

V okolí reliktu dvou zděných sloupů byla vymezena plocha pro odkryv (obr. 80). Těsně pod úrovní terénu byla zachycena

Obr. 80. Šatov. Severovýchodní pilíř šibenice. Foto J. Unger.

Abb. 80. Šatov. Nordöstlicher Galgenpfeiler. Foto J. Unger.

skladba novověkých cihel ve směru západ-východ, která je pozůstatkem boudy pohraničních vojenských jednotek zřetelná na fotografii ze 40. let 20. století. Při skrývce byly, kromě stavebního materiálu šibenice, nalezeny ojedinělé zlomky pravěké a středověké či novověké keramiky, nábojnice, četné zvířecí kosti a kovaný hřeb s hlavicí. Zbytky pilířů, postavených z kamene a cihel na maltu, byly od sebe vzdáleny 4,4 m; měly obdélníkové půdorysy o rozměrech 2,2 × 1,2 a 2,2 × 1,1 m. Detektorový průzkum v okolí přinesl většinou jen zcela recentní materiál (nábojnice). S provozem šibenice může souviset jen ohnutý masivní hřeb.

Šatovská šibenice je na Moravě vzácným příkladem dvousloupové šibenice. Přestože z písemných pramenů je známa celá řada exekucí na tomto místě v 16. a 17. století, žádné lidské pozůstatky nebyly nalezeny.

Literatura

Virdzeková, A. 2016: Šatovská šibenice. *Jižní Morava* 52(55), 399–405.

Zusammenfassung

Šatov (Bez. Znojmo), „Šibeničky“. Neuzeit. Galgen. Suchgrabung. Josef Unger

Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov) „Pod Žurání“.

Novověk. Silo. Záchraný výzkum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1718094N, 16.7402586E.

Během rozšiřování dobývacího prostoru cihelny společnosti Tondach byla v plošné skrývce dokumentována dvojice neobvykle rozměrných zahloubených sil (3,9 m a 4,8 m od povrchu skrývky) datovaných rámcově do novověku.

Literatura

Neuveдено.

Zusammenfassung

Šlapanice (Kat. Šlapanice u Brna, Bez. Brno-venkov), „Pod Žurání“. Neuzeit. Vorratsgrube. Rettungsgrabung.

Petr Kos, David Parma

Šternberk (okr. Olomouc)

Olomoucká ulice, ulice Příkopy, parc. č. 411/2, 413, 398.

Vrcholný středověk až novověk. Sídliště, město, komunikace. Záchraný výzkum.

Lokalizace: Olomoucká ulice – linie od S k J mezi body v S-JTSK (X:Y) – 1106909.37:42337.77, 1106994.04:542305.49, 1107088.23:542284.35;

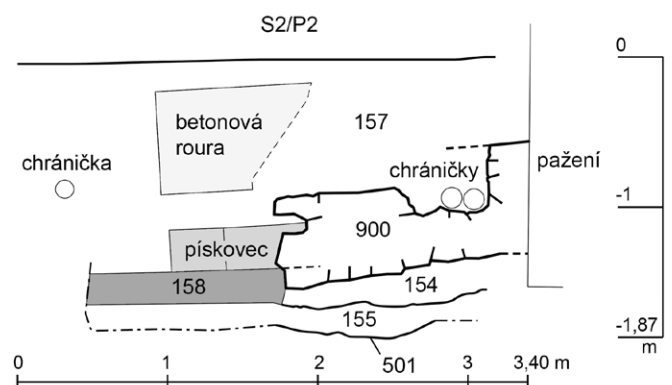
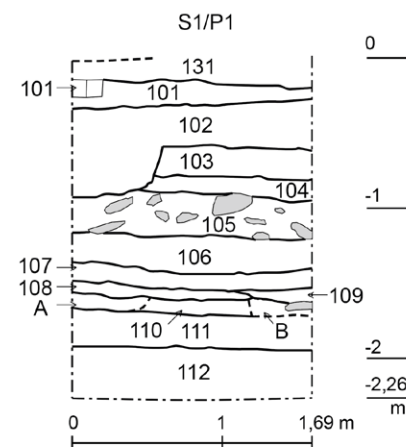
Olomoucká ulice, okolí bodu S-JTSK (X:Y) – 1107071.03:542302.58; ulice

Příkopy, okolí bodu v S-JTSK (X:Y) – 1107978.96:542301.79.

V době od poloviny měsíce června do poloviny měsíce července roku 2016 probíhal archeologický dohled během rekonstrukce vodovodu ve Šternberku na Olomoucké ulici. Jedna z přípojek zasahovala i do ulice Příkopy. Lokalita je situována jižně od dnešního historického jádra města, vně středověkých hradeb.

V průběhu archeologického dohledu bylo v hlavní linii výkopů (dále sonda S1/16 s celkovou délkou cca 180 m) na Olomoucké ulici zdokumentováno celkově šest kratších profilů (profily P1–P5, P9), v přípojce necelých 14 m severně od kostela Nejsvětější Trojice (sonda S3/16) jeden profil (profil P8), zbylé dva profily (profily P6, P7) pak v přípojce na ulici Příkopy (sonda S2/16).

Linie výkopu sondy S1/16 probíhala převážně v původní trase vodovodu a na mnoha úsecích i v těsném sousedství dalších inženýrských sítí. Proto se archeologické situace dochovaly pouze lokálně. Nejdůležitějším zjištěním je skutečnost, že ve všech zkoumaných sondách se intaktní geologické podloží nalézá

Obr. 81. Šternberk, Olomoucká ulice, sonda S1/16, profil P1; ulice Příkopy, sonda S2/16, profil P6. Kresba K. Faltýnek, digitalizoval J. Grégr.

Abb. 81. Šternberk, Olomoucká-Straße, Suchschnitt S1/16, Profil P1; Příkopy-Straße, Suchschnitt S2/16, Profil P6. Zeichnung K. Faltýnek, Digitalisierung J. Grégr.